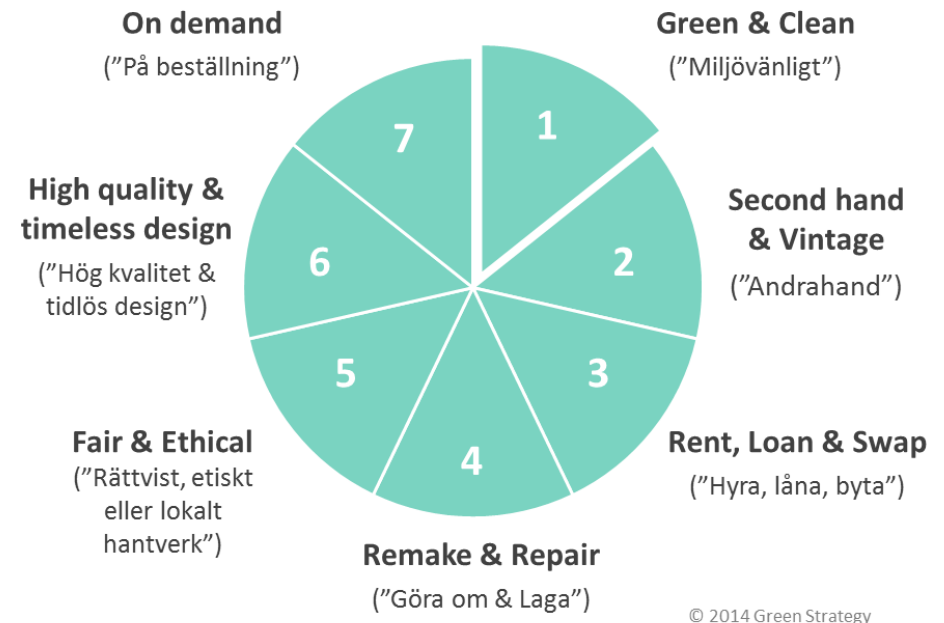

VAD ÄR HÅLLBART MODE?

De flesta aktörer är idag överens om att vårt samhälle måste utvecklas i en mer hållbar riktning. Detta inkluderar hur vi producerar och konsumerar kläder, skor, accessoarer och andra textilier. I princip alla större klädföretag i Sverige har idag ett pågående arbete inom hållbarhetsområdet, framförallt inom produktionsledet men även allt mer i användarledet, för att uppmuntra konsumenter att återanvända och återvinna textilier i större utsträckning. Men trots det växande intresset för hållbarhet inom modebranschen saknas idag en gemensam definition av vad hållbart mode egentligen innebär. Som utgångspunkt föreslår Green Strategy följande definition:

”Hållbart mode kan definieras som kläder, skor och accessoarer som tillverkas, marknadsförs och används på ett så hållbart sätt som möjligt, med hänsyn till miljömässiga, etiska och socio-ekonomiska förhållanden. Det handlar om en strävan hos inblandade aktörer att ständigt förbättra alla led av produktionskedjan från design, logistik, råvaruframställning, materialberedning, tillskärning, sömnad, slutdesign, transport och lagring, fram till marknadsföring och försäljning mot slutkund. Ur ett miljöperspektiv bör ambitionen vara att minimera produktionsledets oönskade miljöeffekter och samtidigt effektivisera dess användning av naturresurser, genom ökad användning av förnyelsebara energikällor och ökad materialåteranvändning och -återvinning. Ur ett etiskt och socio-ekonomiskt perspektiv bör alla parter aktivt arbeta för förbättrade arbetsförhållanden och -villkor. Dessutom bör både producenter och konsumenter bidra till och agera för mer hållbara konsumtionsmönster.” (Green Strategy, 2014)

Hållbart mode handlar således dels om att producera kläder på ett miljömässigt och socio-ekonomiskt hållbart sätt, men också om att konsumera på mer hållbara vis, vilket omfattar förändrade beteendemönster och attityder. Det finns dock många sätt att tillhandahålla mer hållbart mode, liksom att konsumera mer hållbart. Green Strategy har identifierat sju former av mer hållbart mode, sett utifrån ett producent- och konsumentperspektiv.

När vi läser om "hållbart mode" inser vi snart att det handlar om *olika former* av mer hållbart mode. Vissa aktörer betonar vikten av att tillverka kläder på mer miljövänliga sätt ("Green & Clean") eller etiskt försvarbara vis ("Fair & Ethical"). Andra förespråkar vikten av att lämna in begagnade kläder till välgörenhet eller textilåtervinning samt köpa second hand och vintage för att förlänga klädernas livslängd. Ytterligare andra talar om fördelarna med att låna, hyra eller byta kläder istället för att köpa nytt ("Rent, Loan & Swap"), osv.

Alla olika sätt att producera och konsumera kläder på mer miljövänliga och socialt/etiskt hållbara sätt är viktiga pusselbitar för att klädindustrin och konsumtionen ska utvecklas i en mer hållbar riktning. Man kan säga att det idag växer fram en mångfald av olika former av mer hållbart mode.

Ovanstående modell har utvecklats av Green Strategy's Anna Brismar för att ge en översiktlig bild av de sju vanligaste formerna av mer hållbara konsumtions- och produktionsätt.

HUR BLIR JAG HÅLLBAR I RELATION TILL KLÄDER?

Idag diskuteras det allt mer om hur vi kan göra för att bli mer hållbara i våra inköp och användning av kläder. Det kan nästan kännas förvirrande med så mycket information från olika håll. För att göra det mer lättöverskådligt har Green Strategy sammanställt en enkel modell för dig som vill övergå till att bli mer hållbar i ditt klädbeteende (se figuren nedan).

Utöver dessa sju steg gäller förstås att också att tvätta kläderna i så låg temperatur som möjligt och med en lagom dos tvättmedel (miljövänligt), samt att hängtorka istället för att torktumla kläderna. Att tvätta upptäckta fläckar för hand och så snart som möjligt, liksom att vädra plaggen istället för att tvätta, är också bra sätt att förlänga klädernas livslängd och värna om naturen. Ofta tvättar vi våra kläder för att de ska kännas fräscha och inte för att de är speciellt smutsiga. Att tvätta sina kläder mer sällan är ett effektivt sätt att minska energi- och vattenanvändningen i samhället.

Sju principer för mer hållbar klädkonsumtion

1. Planera din garderob omsorgsfullt och långsiktigt.
2. Om du vill ha nytt för speciellt tillfälle: hyr eller låna.
3. Om du vill ha nytt för variation: byt med vänner, via Swap Shop, gå på klädbytdagar, eller hyr via Lånegarderoben.
4. Om du vill ha nytt för att behålla, välj...
 - i första hand second hand/vintage,
 - i andra hand miljömärkt, närproducerat och hög kvalitet
 - eller låt sy upp kläder som du verkligen vill ha.
5. Kläder som har gått sönder: laga själv eller lämna in.
6. Kläder du tröttnat på:
 - ge bort till släkt, vänner, välgörenhet eller second hand-butik
 - eller (låt) sy om till något nytt, sk redesign/remake
7. Kläder som är helt uttjänta: lämna till textilåtervinning.

© 2014 Green Strategy

VILKA MILJÖMÄRKNINGAR SKA JAG LETA EFTER?

GOTS (Global Organic Textile Standard) är den internationella miljömärkningen för textil. GOTS omfattar hela livsryckeln från råvara till färdig textil, dvs. bearbetning, tillverkning, paketering, märkning, handel och distribution. GOTS ställer även krav på arbetsförhållandena i tillverkningsfabrikerna. Textilerna måste ha tillverkats från minst 70 % certifierade organiska naturfibrer. De får dessutom inte innehålla vissa ämnen, t ex tungmetaller, ftalater, bisfenol A och kända bioackumulerande ämnen. Slutprodukterna kan vara garn, tyger, kläder och hemtextilier. Källa: www.global-standard.org

EU Ecolabel ("EU blomman") är EUs miljömärkning för textil. I Sverige finns märket endast på ett fåtal produkter, till exempel kläder. EU Ecolabel ställer krav på produktens hela livsryckel, från råvara till avfall. Alla produkter som innehar denna märkning har designats för att kunna garantera minimal miljöpåverkan genom hela livsryckeln. Detta innebär produktens hela livslängd, från utvinning av råmaterial, till produktion, paketering, transport, användning och slutlig avfallshantering. Källa: www.ecolabel.eu

SVANEN – Nordisk miljömärkning är Nordens officiella miljömärke och nordiska ländernas motsvarighet till EU Ecolabel. SVANEN bygger på granskning av både varor och tjänster från råvara till avfall. Vid granskningen analyseras produktens innehåll (t ex kemikalier), hur den framställs (vatten- och energiförbrukning, utsläpp till luft, vatten och mark) och hur den som förbrukad tas omhand (återvinning och avfall). Kraven ökar kontinuerligt. Källa: www.svanen.se

Bra Miljöval

Bra Miljöval är Svenska Naturskyddsforeningens miljömärkning av produkter, inklusive kläder. För kläder och textilier finns Bra Miljöval Fiber och Beredning, Second hand och Re-design. För textilprodukter ställs krav på hela produktionskedjan, från tillverkning till färdig produkt, dvs krav på fiberframställningen, textilkemikalerna och -färgerna (får ej vara giftiga eller svårnedbrytbara och ej hälsofarliga för arbetare eller användare), krav på avlopprensning för fabrikerna, förpackningens egenskaper, samt sociala och etiska krav. Kraven skärps efter hand. Målet är att spara på naturresurser och skydda biologisk mångfald och människors hälsa. Källa: www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval

Oeko-Tex (Confidence in Textiles) är en internationell miljömärkning och finns i två varianter: Oeko-Tex Standard 100 och 1000. Standard 100 ställer krav på kemikalieinnehållet i de färdiga kläderna, medan Standard 1000 ställer krav på hela produktionskedjan från råvara till färdig textil. Oeko-Tex certifierar alla slags textila produkter, dvs garner, tyger, kläder och hemtextilier. Källa: www.oeko-tex.com

Better Cotton Initiative arbetar för en mer hållbar bomullsproduktion ur ett holistiskt perspektiv. Krav ställs på hela produktions- och distributionskedjan, från miljökonsekvenser av odlingen till sociala arbetsförhållanden och ekonomiska omständigheter kring handel och distribution. Framförallt ställs krav på odlingsmetoderna, såsom användning av skadliga kemikalier (pesticider) och vattenanvändning, samt på arbetsförhållandena i jordbruket. Källa: bettercotton.org

© 2014 Green Strategy